

CO₂

TÜRKİYE'DEKİ BANKALARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE YAKLAŞIMI

350

Yönetici Özeti

Bu rapor, Türkiye'nin en büyük 17 bankasının iklim değişikliği ile ilgili 5 başlığı nasıl ele aldığını içeriyor. Paris Anlaşması ve özellikle de Avrupa Yeşil Mutabakatını da kapsayan "Yeşil Yeni Düzen" tartışmalarıyla birlikte dönüşmekte olan iklim politikalarının Türkiye'de de finans sektöründe karşılık bulduğunu söylemek mümkün olmakla birlikte bu dönüşüm; belli bir standardizasyon olmadan, her bir kuruluşun kendi bireysel çabalarıyla ilerlemektedir ve henüz ulusal iklim hedeflerini yakalayacak hızda değildir.

Her ne kadar 17 banka arasından 8 banka, yeni kömür projelerini finanse etmeyeceklerine dair açıklama yapmış olsa da halen daha bu yönde açıklama yapmamış bankaların bulunması dikkat çekmektedir. Bankaların neredeyse yarısının "karbon nötr" ve/veya "net sıfır" olma hedef tarihine ilişkin bilgiye, hedef tarih paylaşan bankaların ise uzun vadeli bu hedeflerini destekleyici kısa vadeli planlamalarının bilgisine ulaşamamıştır. Diğer yandan hemen hemen her bankada farklı isimler altında kurulmuş olan "Sürdürülebilirlik Komite"leri bu alanda çalışmalarını gayretle sürdürürlerken, bankalarca hazırlanan sürdürülebilirlik raporlarının ve/veya bilgilendirmelerin yeknesak olmaması ve farklı metriklere göre hazırlanmış dikkat çekiyor. Bu durum da atılan adımların sektörel olmaktan ziyade kurumlar özelinde kalmasına neden oluyor. Aynı zamanda yayınlanan raporların ve/veya yapılan bilgilendirmelerin de-

netiminin nasıl yapıldığına dair ise yeterli veri bulunmuyor.

Karbon ayak izi ve yenilenebilir enerji yatırımları konularında hedef açıklayan bankaların ise bu hedeflerini bilim temelli bir yaklaşıma uygun olarak, kısa vadeli, ölçülebilir ve her şeyi kapsayan planlarla desteklemediği görülüyor.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), Sanayi Devriminden bu yana Dünya'nın ortalama yüzey sıcaklığındaki artışı, yüzyıl sonu itibarıyla 1,5 C ile sınırlanabilmesinin ancak fosil yakıt yakıtların terk edilmesiyle mümkün olabileceğini vurguluyor. Finans sektörü ise başta fosil yakıt yatırımların finanse edilmemesi ve iklim dostu yatırımların artırılması olmak üzere bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır ve oynamaya devam edecektir. İşte bu nedenle Türkiye'deki başta bankalar olmak üzere finans sektörünün de bu ve benzeri bilim temelli bulguları sektörel politikalarına süratle entegre etmesi kritik derecede önemlidir.

Giriş

TBMM, 6 Ekim 2021’de Paris Anlaşması’nı onayladı ve böylelikle Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’ne taraf 197 ülkeden 192’sini bir araya getiren Paris Anlaşması’na taraf oldu. Türkiye bankacılık sektörü ise, 2009’dan beri, “İklim Değişikliği” olgusuna ve çevresel hassasiyete dair eylemlilik göstermeye başlamıştı. 2009 yılında Türkiye Sınai Kalkınma Bankası tarafından yayınlanan sürdürülebilirlik raporu finans sektöründe bir ilk olurken; 2010’da Akbank, Karbon Açıklama Projesi (Carbon Disclosure Project - CDP) gibi uluslararası saygın çevresel girişimleri destekler şekilde, çevresel farkındalık ve cevap verebilirliği vurgulamak için ilk sürdürülebilirlik raporunu yayınlamıştı.

Bu raporda, Türkiye bankacılık sektörünün sağladığı net kredinin %37,6’sını temsil eden 11 özel banka (Akbank, DenizBank, Garanti BBVA, HSBC, ICBC, ING, QNB Finansbank, Şekerbank, Türk Ekonomi Bankası, Türkiye İş Bankası, Yapı Kredi Bankası), %28,4’ünü temsil eden ve Türkiye Varlık Fonu mülkiyetindeki 3 kamu bankası (Halkbank, Vakıfbank, Ziraat Bankası) ve %7,3’ünü temsil eden 3 yatırım bankası (Türk Eximbank, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB), Türkiye Sınai Kalkınma Bankası /TSKB))¹, aşağıdaki beş yaşamsal iklim ve biyo-çeşitlilik bağlantılı temaya yaklaşımları üzerinden değerlendirilmiştir:

- Fosil yakıt varlıklarıyla/yatırımlarıyla etkileşim seviyesi
- “Net Sıfır” için hedef tarih
- Karbon ayak izi ve “Karbon Nötr” için hedef tarih
- Temiz enerji yatırımları
- ESG (Çevresel, Sosyal, Yönetişimsel) ve benzer derecelendirmeler

Bu çalışmada; bankaların yıllık faaliyet raporları, sürdürülebilirlik raporları/sunumları, Karbon Açıklama Projesi (CDP) İklim Değişikliği 2021 puanları ve Sustainalytics ESG puanları değerlendirilmiştir.

Özel Ticari Bankalar

Akbank

Akbank, 1948 yılında kurulmuş olup 12 binden fazla çalışanı ve 711 şubesi ile faaliyet göstermektedir. Akbank'ın 2021 kârı 8 milyar 49 milyon TL iken, özkaynak kârlılık oranı %38,6 idi. Konsolide bazda 850 milyar TL varlık büyüklüğü olan bankanın², müşterilerine sağladığı kredilerinin toplamı ise 457,17 milyar TL idi.

Akbank, GRI (Global Reporting Initiative-Küresel Raporlama Girişimi) tarafından sunulan raporlama standartları ve rehberlik dahilinde, 2009'dan beri her yıl sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor.

2020'de oluşturulan Sürdürülebilirlik Komitesi, bankanın tüm sürdürülebilirlik çabalarını koordine ediyor ve aşağıda sıralananlar dahil, yönetim kurulunca onaylanan ilgili hedeflerin gerçekleştirilmesini denetliyor:

- 2025'e kadar operasyonel salımları bertaraf ederek karbon nötr bir banka hâline gelmek
- 2030'a kadar kredi portföyünün iklim değişikliği üzerine etkisini azaltmak
- Portföy üzerinde iklim değişikliği ile ilgili risk ve etkileri azaltmak

Sürdürülebilirlik Komitesi'nin daimi üyeleri arasında Yönetim Kurulu'nun İcra ve Bağımsız Üyeleri, Genel Müdür (CEO), Finansal Yönetimden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO), Yatırımcı İlişkileri ve Sürdürülebilirlik Direktörü bulunuyor ve komite yılda iki kere toplanıyor.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

2020 sonu itibarıyla, Akbank'ın proje finansmanı portföyünde fosil yakıt enerji projelerinin oranı %24 idi. Akbank'ın 74.194.000 TL (10 milyon USD) ve üzeri büyüklükteki yenilenebilir enerji projelerine sağladığı kredi hacmi 11.700.393.800 TL'ye (1,58 Milyar USD) ulaştı. Akbank 2020'da sadece yenilenebilir enerji projelerine finansman sağladı. 2020 yıl sonu itibarıyla, enerji portföyünün 2.697 MW'ı HES, 955 MW'ı RES, 320 MW'ı JES, 181 MW'ı GES ve 9 MW'ı biyo-kütle projeleriydi.

Akbank, 2021 yılında yeni kömür santrali projelerini "Kredilendirilmeyecek Faaliyetler Listesi'ne" ekledi.³

Net Sıfır için Hedef Tarih

Akbank, 2030'a kadar kredi portföyünde yüksek iklim değişikliği etkisi olan projeleri azaltma ve 2050'de net sıfır bir banka olma taahhüdünde bulundu.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Akbank 2025 sonunda operasyonel salımla-

rında karbon-nötr olmayı hedefliyor. Bu tarihe kadar bankanın elektriğinin %60'ı yenilenebilir kaynaklardan (yeşil elektrik tarifesi) edinilecek.

Temiz Enerji Yatırımları

Akbank, 2020'de EnerjiSA Üretim'in sürdürülebilir yenilenebilir enerji yatırımlarını finanse etmesi için 650 milyon USD sağlamak üzere diğer altı banka ile birlikte Kreditor Konsorsiyumu'nun parçası oldu.

Akbank, desteklediği projelerin etkilerini daha iyi yönetebilmek amacıyla, proje finansman kredilerinde ÇSED (Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme) sınırını 10 milyon USD'ye indirdi. 2030'a kadar 200 milyar TL sürdürülebilir kredi finansmanı planlanıyor.

Ek olarak, Akbank "en karbon-yoğun sektörler"e (çimento, makine, otomotiv, tekstil, demir-çelik, kimya) verdiği kredilerde kapsamlı ÇSED risk analizi uygulama kararı aldı.

Geçtiğimiz dört yıldaki yeşil alan enerji yatırımlarında, Akbank sadece sürdürülebilir olanları destekledi. Ek olarak, 2021'in ilk yarısında Akbank, Türkiye'deki projelere 17 milyar TL kredi aracı temin etti. 2021 Sonu itibarıyla, alınan tüm kredilerin %30'u sürdürülebilir kaynaklandı⁴. Yakın zamanda, AB'nin "Yeşil Mutabakat" çerçevesiyle alakalı eylemleri desteklemek için sanayi ihracatçılarına yönelik "Yeşil İhracat Paketi"ni ve "Düşük Karbon Geçiş Paketi"ni ilan etti.

ESG ve Benzer Dercelendirmeler

2010'dan beri Akbank CDP tarafından değerlendiriliyor. 2021'de Banka'nın CDP İklim Değişikliği Programı notu "B-" idi. Bu yıllar dahilinde not "D" ile "B-" arasında seyretti.

2020'de Akbank, Sustainalytics'ten "18- Düşük ESG Riski" notu aldı.⁵

Akbank, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin (UNEP FI) Sorumlu Bankacılık Prensipleri'nin (PRB) üyesidir.

DenizBank

Türkiye Denizcilik Bankası, faaliyetlerine 1952’de kamu mülkiyetli bir banka olarak başladı. 1997’de özelleştirildi ve adı DenizBank olarak değiştirildi. 2019’dan bu yana DenizBank, Birleşik Arap Emirlikleri merkezli ENBD grubunun parçası.

14.000’den fazla çalışan ve 71 ‘ şube ile DenizBank, 2021 yılında 3,54 milyar TL net kâr kaydetti ve 395,88 milyar TL varlık büyüklüğüne erişti.⁷ DenizBank, 15,5 milyon müşteriye hizmet ediyor.

Sürdürülebilirlik Yönetim Sistemi (SMS) Projesi, 2020 Aralık ayında başlamış ve 2021 sonunda tamamlanmıştır.

DenizBank’ın, sürdürülebilirlik hedefleri ve aksiyonları Sürdürülebilirlik Komitesi’nin denetimi altındadır. Bankanın Sürdürülebilirlik Politikası ve Finanse Edilmeyen Faaliyetler Listesi, Sürdürülebilirlik Komitesi ve Yönetim Kurulu tarafından onaylandı ve Banka web sitesinde yayınlandı.

DenizBank’ın, ilk sürdürülebilirlik raporunun yakında hazır olacağı ve Sürdürülebilirlik Komitesi altında bankanın 25 biriminden 65 üyesi olan bir çalışma grubu tarafından “Sürdürülebilirlik Girişimi”nin uygulamaya konacağı ifade edilmektedir.

Fosil Yakıt Varlıklarıyla/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Yatırım kredisi alamayacak faaliyet alanları; biyo-kütlenin fosil yakıtlarla birlikte yakılması, turfa ve zararlı atıklar (ahşap koruyucu kimyasallarla işlenmiş atık odun dahil), asıl olarak yağmur ormanı olan tropik ormanlardan veya doğal orman projeleri olarak belirlenmiştir.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

2021 Mali Yılı itibarıyla, yenilenebilir enerjilerle alakalı kredi ve yatırımlar 467 milyon USD ve toplam kurulu güç 876 MW’tır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

DenizBank, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

Garanti BBVA

Garanti BBVA 1946'da kuruldu. 2011'de İspanya merkezli Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A. (BBVA) stratejik ortağı oldu ve şu anda hisselerin %85.97'sine sahiptir.

18.354 çalışanı ve 863 şubesiyle 21 milyon müşteriye hizmet eden Garanti BBVA, 2021 yılında 13,07 milyar TL net kâr etti, özkaynak kârlılık oranı %22,2, konsolide varlık büyüklüğü 953,1 milyar TL ve müşterilerine sağladığı toplam kredi (nakit ve nakit-dışı) 712,2 milyar TL idi.

Garanti BBVA, 2010'dan beri sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor.

2010'dan beri Banka'da sürdürülebilirlik meseleleri için en kıdemli yönetim organı, bir Yönetim Kurulu üyesi başkanlığındaki Sürdürülebilirlik Komitesidir. Komite, şunlardan sorumlu:

- Sürdürülebilirlik ve sorumlu bankacılık ile ilgili tüm aktiviteleri resmen gözden geçirmek
- Süreci takip ederek tüm sürdürülebilirlik faaliyetlerine fikrî girdi sağlamak
- Sürdürülebilirlik Takımı'nca sunulan tüm tavsiyeleri gözden geçirmek ve üzerlerinde karar vermek

Sürdürülebilirlik Komitesi; Sürdürülebilirlik Politikası ve Stratejisi, İklim Değişikliği Eylem Planı,

yenilenebilir proje yatırımlarına öncelik vermek, Banka'nın Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Modeli'nin kapsamını genişletmek ve bilim-temelli bir hedefin ilanı gibi bir takım sürdürülebilirlik politikası ve çözümlerini onayladı ve çalışmalarını başlattı.

Komite'nin daimi üyeleri arasında Yönetim Kurulu Başkanı, Genel Müdür (CEO), Kurumsal ve Yatırım Bankacılığından Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, 4 Genel Müdür Yardımcısı ve Kredi Risk Yönetimi Başkanı vardır. 2010'da kurulmasından bu yana 27 kere toplanmıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla

Etkileşim Seviyesi

Garanti BBVA, iklim değişikliği konusunda kararlılığını teyid etmek üzere yeni kömür santallerine ve madenlerine finansman sağlamayı Mart 2021 itibarıyla bırakacağını açıkladı⁸. En geç 2040'a kadar, Kamu Finansman (PF) kredileri dahil kömürle alakalı tüm faaliyetler kapatılmış olacağı belirtildi.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Garanti BBVA, 2016'dan beri Bilim Temelli Hedefler girişiminin (Science Based Targets initiative - SBTI) imzacısıdır ve bu doğrultuda 2025 yılına kadar karbon salımlarını %29, 2035 yılına kadar %71 oranında azaltmayı hedeflediğini açıklamıştır.

Garanti BBVA, kredi ve yatırım portföylerini 2050 yılında net sıfır ile uyumlu bir hâle getirmeyi taahhüt etmiştir.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Garanti BBVA hâlihazırda karbon nötrdür. 2020'de, Bankaya ait 809 şube ve 46 binanın ihtiyacı olan 73G Wh elektrik, tamamen yenilenebilir kaynaklardan edinildi; böylece referans yıla (2012) göre karbon emisyonları %75 azaltıldı ve geriye kalan salım karşılığı karbon kredisi alınarak nötrleştirildi ve karbon nötr bir banka oldu.

Temiz Enerji Yatırımları

Belirli bir tutarın üzerindeki tüm proje finansman dosyaları Banka'nın Ekonomik ve Sosyal Kredi Politikaları ve Ekvador Prensipleri ile Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirmesi (ÇSED) Modeli⁹ doğrultusunda değerlendirilir. Garanti BBVA 2020'de EnerjiSA Üretim'in sürdürülebilir yenilenebilir enerji yatırımlarını finanse etmesi için 650 milyon USD sağlamak üzere diğer altı banka ile birlikte Kreditor Konsorsiyumu'nun parçası oldu. Banka, müşterilerinin çatı üstü güneş kurulumlarına alışveriş kredisi mekanizmasıyla kolay ve hızlı finansman sağlıyor. 2021 Nisan'ında, Banka, Galata Rüzgar projesine 811 milyon TL kredi sağladı. 2017'den bu yana, "Yeşil Otomobil Kredisi" programı uygulamada ve 2020 sonu itibarıyla hibrit ve elektrikli araçların satın alınması için 34,7 milyon TL sağlandı. Ayrıca 2021 sonu itibarıyla;

- 5,6 Milyar USD Yenilenebilir Enerji Kaynakları (YEK) finansmanı (2.553 MW rüzgar, 3.014 MW Hidro, 337 MW jeotermal, 326

MW güneş ve 58 MW biyo-kütle kurulmuştur) sağlandı,

- 2020'de 7,2 milyon ton CO2 eşdeğeri salım engellendi.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Garanti BBVA, 2009'dan bu yana CDP İklim Değişikliği programı uyarınca tüm raporlarını kamuoyuyla paylaşıyor. Garanti BBVA, 2021'de "B" notu aldı.

2021'de Garanti BBVA, Sustainalytics'ten "22,73 - Orta ESG Riski" derecelendirmesi aldı.¹⁰

Garanti BBVA, 2015'ten beri Dow Jones Sürdürülebilirlik Endeksi'nin Gelişmekte Olan Piyasalar kategorisine üst üste yedi yıldır dahil ediliyor ve 2014'ten beri BIST sürdürülebilirlik endeksine girme hakkına sahip.

2019'dan beri Garanti BBVA, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin (UNEP FI) Sorumlu Bankacılık Prensipleri'nin (PRB) üyesidir.

Garanti BBVA, aynı zamanda Birleşmiş Milletler Net Sıfır Bankacılık Birliği'nin (UN NZBA) Türkiye'den ilk üyesi olmuştur.

HSBC

1990'dan beri faaliyette olan HSBC Türkiye'nin, 1.873 çalışanı ve 70 şubesi var¹. HSBC'nin 2021 net konsolide kârı 950,9 milyon TL, varlık büyüklüğü yaklaşık 75,73 milyar TL ve müşterilerine sağladığı net toplam kredileri 29,77 milyar TL idi.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Banka, iklim değişikliği çabalarıyla uyumlu bir şekilde, kömürden çıkış politikasını yayınladı. Bu kararda, aynı zamanda, 2030'a kadar AB/OECD piyasalarında ve 2040'a kadar diğer piyasalarda kömürlü termik santrallerin ve termik amaçlı kömür madenciliğinin finansmanını aşamalı olarak devre dışı bırakmak için bir politika yayınlama taahhüdü de bulunuyordu.

Net Sıfır için Hedef Tarih

HSBC Grubu 2050 yılında net sıfır hedefine ulaşmayı planlıyor ve bunu başarmak için 750 milyar USD ile 1 trilyon USD müşteri finansmanı planlanıyor.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

HSBC karbon ayak izi azaltım projeleri uygulamakta ve grubun hedefi 2030'da kurumsal olarak karbon nötr olmak.

Aynı zamanda 2030'a kadar, 2019 baz alındı-

ğında, enerji tüketimini %50 azaltmayı hedefliyor.

Temiz Enerji Yatırımları

HSBC, 2020'de EnerjiSA Üretim'in sürdürülebilir yenilenebilir enerji yatırımlarını finanse etmesi için 650 milyon USD sağlamak üzere diğer altı banka ile birlikte Kreditor Konsorsiyumu'nun parçası oldu.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

HSBC Türkiye, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

ICBC

ICBC Türkiye, Türkiye pazarına hizmet vermeye 22 Mayıs 2015'te başladı. Çinli ICBC (Industrial and Commercial Bank of China) tarafından devralınmadan önce, Banka'nın ismi Tekstilbank idi ve 1986'da kurulmuştu. 706¹² çalışanı ve 39¹³ şubesiyle, ICBC'nin 2021 yılı net kârı, 115,9 milyon TL, özkaynak kârlılık oranı olarak %8,39 idi ve 39,1 milyar TL varlık büyüklüğüne sahipti. Müşterilerine toplam net kredi miktarı 21,6 milyar TL idi.

ICBC, henüz sürdürülebilirlik raporu yayınlamış değil, ve 2021 yılı faaliyet raporunda da bu konuya yer vermedi.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

2021 yıl sonu itibarıyla, fon sağlanan 17 projenin 5'i yenilenebilir enerji projeleriydi (portföyün %30'u)

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

ICBC Türkiye, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

ING

ING Grubu, Aralık 2007'de Oyakbank'ın hisse-
lerinin %100'ünü Oyak Grubu'ndan satın alarak
Türkiye pazarına girdi.

3.705 çalışan ve 207¹⁴ şube ile ING, 2021 yı-
linda 1,59 milyar TL kâr kaydetti ve 88,6 milyar
TL'nin hemen altında varlık büyüklüğüne sa-
hip.¹⁵ Müşterilerine sağladığı toplam kredi 53,6
milyar TL idi.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

ING yeni petrol ve gaz sahalarına finansman sağlamama ve 2025'e kadar grubun kömürlü termik santrallerle olan ilişkisini sıfıra yakına indirme kararı aldı.

Net Sıfır için Hedef Tarih

ING Grubu 2050'ye kadar net sıfır salıma erişmeyi amaçlıyor.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Banka kullandığı enerjinin %80'inin yenilenebilir enerji kaynaklarından temin ediyor ve tüm enerji arzını uluslararası kabul görür sertifika aracılığıyla edinmeyi planlıyor.

Temiz Enerji Yatırımları

ING, 2020'de EnerjiSA Üretim'in sürdürülebilir yenilenebilir enerji yatırımlarını finanse etmesi

için 650 milyon USD sağlamak üzere diğer altı banka ile birlikte Kreditor Konsorsiyumu'nun parçası oldu.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

ING Türkiye, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

İş Bankası

İş Bankası, 1924'te, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının hemen ardından ilk ulusal ticari banka olarak faaliyetlerine başladı. 22.802'den fazla çalışan ve 1.184¹⁶ şube ile 21 milyondan fazla müşterisi bulunuyor. 2021 yılında İş Bankası 13,5 milyar net kâr etti ve özkaynak kârlılık oranı %34,6, konsolide bazda varlık büyüklüğü 1 trilyon 7 milyar TL¹⁷, müşterilerine sağladığı net kredi ise 493,4 milyar TL idi.

İş Bankası, 2012'den beri sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor ve 2019'da CDP İklim Değişikliği Programı kapsamında raporlamaya başladı. İş Bankası'nda Yönetim Kurulu, sürdürülebilirlik meseleleri için en yüksek yönetim organıdır. Yönetim Kurulu'nun altında bir alt komite olarak çalışmakta olan Sürdürülebilirlik Komitesi, Sürdürülebilirlik Çalışma Grubu'nun tüm çalışmalarını koordine eder ve Yönetim Kurulu'nca onaylanan ilgili hedeflerin başarılı bir şekilde gerçekleştirilmesini denetler ki aşağıda sıralananlar bunların arasındadır:

- Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim (ESG) konularına odaklanmak,
- İş Bankası'nın sürdürülebilirlik girişimlerini yönlendirmek ve sürdürülebilirlik iletişimlerinde temsil etmek,
- İşaret edilen tüm politikaları gereksinimler ve değişen operasyon koşullarına uygun olarak,¹⁸ yılda en azından bir sefer denet-

lemek, gereken düzeltmeleri ve ekleri sunmak,

- Bahsi geçen denetim bulgularının bertaraf edilmesi için gereken eylem planlarını gerçekleştirecek prensipleri ortaya koymak,
- Sürdürülebilirlik konularının iş kararlarının parçası olduğundan ve farklı bölümler arasında bilgi akışı olduğundan emin olmak,
- 2035'e kadar karbon nötr olabilmek için kredi portföyünün iklim değişikliği etkisini azaltmak,
- Portföy üzerinde iklimle alakalı riskleri azaltmak

Komitenin daimi üyeleri arasında Yönetim Kurulu Başkanı ve iki diğer Yönetim Kurulu üyesinin yanı sıra yedi Genel Müdür Yardımcısı da vardır.

Komite tarafından İş Bankası'nın İklim Değişikliği Risk Sınıflandırması, İklim Değişikliği Risk Politikası, İklim Değişikliği Risklerinin Ölçümü ve İdaresi için Metodoloji ve İlkeler, ve İklim Değişikliği Riskleri RACI Matrisi tesis edilmiş, Yönetim Kurulu'nca onaylanmış ve 2021 Mart ayı itibarıyla uygulamaya alınmıştır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımları ile Etkileşim

2020 yılında "kömür ve doğalgaz yakıtlı termik santrallerin sıfırdan yatırımlarının (greenfield) finansmanına yönelik krediler" ile 2021 yıl sonunda "yeni kömür madeni yatırımları" ve "siyanürlü altın madenciliği faaliyetleri" finanse edilmeyecek faaliyetler listesine eklenmiştir.

İş Bankası, yenilenebilir olmayan enerji üretimi, kara taşımacılığı, çimento üretimi vs. gibi yüksek iklim riski içeren sektörlere kredi limitleri tanımlayarak iklim değişikliğini kabul edilebilir risk hesaplama çerçevesine dahil etmeyi planlıyor. Kabul edilebilir risk ve tolere edilebilir risk sınırları Risk Yönetimi Bölümü ve Risk Yönetimi Başkanı(CRO) tarafından denetlenecek.

Net Sıfır için Hedef Tarih

İş Bankası, 2050 yılında net sıfır ile uyumlu bir banka olmayı taahhüt etmiştir.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Banka, 2025'e kadar operasyonel salımları %38, 2030'a kadar %65, 2035'e kadar da %100 oranında bertaraf ederek karbon-nötr bir banka olmayı amaçlıyor. 2020 sonu itibarıyla, salım azaltma stratejisi sayesinde Banka'ca kullanılan elektriğin yenilenebilir kaynaklardan edinilme oranı %84'tür.

Temiz Enerji Yatırımları

2020 sonu itibarıyla, İş Bankası'nın enerji üretimi portföyünün toplamı içinde yenilenebilir enerjilerin payı %69,5 (3 milyar 815 milyon USD), ve yenilenebilir enerjilerin tüm finansman içindeki payı %7,5 idi. İş Bankası'nca finansman sağlanan 45 projeye (356 milyon USD) 2020'de üretilen yenilenebilir enerji 24,9 milyon MWh oldu. 2020'de İş Bankası tarafından finanse edilen kurulu güç 1.950 MW idi ve o tarihe kadar kurulan toplam güç 9.170 MW oldu.

2021 Sonu itibarıyla, enerji üretimi projeleri portföyünde yenilenebilir enerji finansmanının payı %71 idi.

İş Bankası'nda 10 milyon USD'yi geçen tüm yeni yatırımların ESG riskleri; IFC (International Finance Corporation-Uluslararası Finans Kurumu) Performans Standartları, EBRD (European Bank for Reconstruction and Development-Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası) Performans Gereklilikleri ve Ekvador Prensipleri gibi uluslararası yönetmeliklere istinaden değerlendirmeye tabi tutulur.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

İş Bankası, 2019'dan beri iklimle ilgili çabalarını CDP İklim Değişikliği Programı vasıtasıyla açıklıyor. 2019'da notu "C" iken, 2021'de Banka'nın CDP İklim Değişikliği Programı notu "B" idi.

2020'de İş Bankası, Sustainalytics'ten "18,6 Düşük ESG Riski" notu aldı¹⁹.

İş Bankası, 2015'ten beri "BİST Sürdürülebilirlik Endeksi"ne, 2016'dan beri de "FTSE4Good Gelişmekte olan Piyasalar Endeksi"ne dahil.

2020'de UNEP FI Sorumlu Bankacılık Prensipleri'nin altına imzasını attı ve bir portföy etki analizine başladı. Buna ek olarak Banka, UNEP FI alt çalışma gruplarıyla da işbirliğini devam ettirmekte.

İş Bankası aynı zamanda Birleşmiş Milletler Net Sıfır Bankacılık Birliği'nin (UN NZBA) üyesidir.

Şekerbank

Şekerbank, 1953'te kuruldu. 3.462 çalışan ve 238²⁰ şubeyle 2021 yılında 430,7 milyon net kâr ve %14,7 konsolide özkaynak kârlılık oranı edinirken 12,19 milyar TL'ye yakın varlık büyüklüğüne ulaştı²¹ ve müşterilerine toplam brüt 20,69 milyar TL kredi sağladı.²²

Üyeleri Yönetim Kurulu'nun bağımsız üyeleri, Genel Müdür ve Stratejiden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olan Sürdürülebilir Bankacılık Komitesi, sürdürülebilirlik konularında ana yönetim birimidir. Komite, iktisadi, sosyal, çevresel alanlarda sürdürülebilirlik stratejileri ve politikaları tesis eder ve bunun yanısıra bu strateji ve politikaları bankanın operasyonuna dahil ederek performansı denetler.

Şekerbank 2014'ten beri GRI standartlarına göre hazırlanmış sürdürülebilirlik raporları yayınlarken 2021 yılında Entegre Rapor sunmuştur.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Şekerbank'ın, enerji sektörü kredi portföyüne dair veriye ulaşamamıştır. Banka tarihsel olarak tarımsal ve KOBİ kredilerine yoğunlaşmaktadır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında, Şekerbank kendi faaliyetlerinden kaynaklanan karbon ayak izini 2010'dan beri ölçmekte ve CDP İklim Değişikliği Programı kapsamında, karbon emisyon oranını 2023'e kadar 2018 sınımlarını baz alarak %5 azaltmayı hedeflemektedir.

Temiz Enerji Yatırımları

Banka, çatı üstü güneş enerjisi, enerji verimliliği, LED aydınlatma alanlarında, KOBİ ve tüketicilere özel kredi paketleri sunduğunu belirtmektedir.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Şekerbank 2010'dan bu yana CDP tarafından değerlendiriliyor. Notlar "A-" ile "D" arasında değişkenlik göstermekle birlikte 2021 notu "B" dir. Sustainalytics derecelendirmesi mevcut değildir.

Şekerbank, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi (UNEP FI) tarafından hayata geçirilen Sorumlu Bankacılık Prensipleri'ne (PRB) dünyadan kurucu imzacı olarak katılan 130 bankadan biri oldu.

QNB Finansbank

Finansbank, 26 Ekim 1987'de kuruldu ve 2006'da Yunanistan Ulusal Bankası (NBG) tarafından satın alındı. Ekim 2016'da Birleşik Arap Emirlikleri merkezli QNB Grubu tarafından satın alınmasının ardından ismi QNB Finansbank olarak değiştirildi.

QNB Finansbank, 10.887'den fazla çalışan ve 445²³ şubesiyle 3,93 milyar TL net kâr²⁴ ve yaklaşık 425,67 milyar TL varlık büyüklüğüne erişti.²⁵ Müşterilerine sağladığı toplam kredi ise 240,76 milyar TL oldu.

Banka 2018'den bu yana her yıl, yıllık sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor. Sonuncusu 2020 yılı için yayınlanmıştı.

Bankadaki Sürdürülebilirlik Komitesi sürdürülebilirlik stratejisi ve performansın genel gözetiminden sorumlu. Bu sorumluluk dahilinde Yönetim Kurulu'nu ve Kurumsal Yönetişim Komitesi'ni sürdürülebilirlikle alakalı konularda bilgilendirmek ve güncellemek de var.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Banka, 2022 Haziran ayında yeni kömür yatırımlarını finanse etmeyeceğine dair taahhüdünü açıkladı²⁶.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

2020'de QNB Finansbank elektrik tüketiminin %23'ünü yenilenebilir kaynaklardan edindi. Gelecekteki azaltımlar için özel bir hedef henüz yayınlanmış değil.

Temiz Enerji Yatırımları

QNB Finansbank, Fransa Kalkınma Bankası'nın bir yan kuruluşu olan Proparco ile 6 senede vadesi dolacak 25 Milyon EUR değerinde bir kredi aracı tamamladı. Enerji verimliliği vurgusuyla, bankanın KOBİ müşterilerinin tarımsal ihtiyaçlarına yönelik fon sağlandı. 2020 sonu itibarıyla, Yenilenebilir Enerji Portföyü'nün toplam değeri 890,6 milyon TL idi.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

QNB'nin satın almasından bu yana Banka, CDP derecelendirmesine ilk defa 2021'de tabi oldu ve "C" aldı.

2021'de QNB Finansbank Sustainalytics'ten "31.7 - Yüksek ESG Riski" notu aldı²⁷.

Türk Ekonomi Bankası (TEB)

Türk Ekonomi Bankası (TEB), bankacılık faaliyetlerine 1927'de başladı. 2005'ten beri TEB, BNP PARIBAS ile stratejik ortak olarak çalışıyor. TEB'in toplam varlık büyüklüğü Mart 2022 sonu itibarıyla 227,1 milyar TL'ye ulaştı. 8.572'den fazla çalışan ve 455²⁸ şube ile TEB 2,08 milyar TL net kâr etti ve müşterilerine sağladığı net kredi miktarı 108,4 milyar TL'na erişti.²⁹

2013 ile 2017 arasında TEB yıllık sürdürülebilirlik raporları yayınladı. 2017'den bu yana rapor yayınlanmıyor.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Bilgiye ulaşamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

TEB, 2020'de EnerjiSA Üretim'in sürdürülebilir yenilenebilir enerji yatırımlarını finanse etmesi için 650 milyon USD sağlamak üzere diğer altı

banka ile birlikte Kreditor Konsorsiyumu'nun parçası oldu.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

TEB, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

Yapı Kredi Bankası

Yapı Kredi Bankası (YKB) 1948'de kuruldu ve 780,8 milyar TL değerinde toplam varlığı ile Türkiye'nin üçüncü büyük özel bankasıdır. 16.426 çalışan ve 804³⁰ şube ile 2021 yılında 10,5 milyar TL net kâr kaydetti ve özkaynak kârlılık oranı %19,6 idi.³¹ Varlık büyüklüğü yaklaşık 780,8 milyar TL³² ve müşterilerine sağladığı toplam net krediler 403,1 milyar TL oldu.

YKB, 2011'den beri yıllık sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor. GRI standartlarıyla uyumlu ilk Sürdürülebilirlik Raporu'nu 2015'te, son raporunu ise 2019'da yayınladı. Yapı Kredi sürdürülebilirlik performansını 2019 yılından bu yana finansal ve finansal olmayan verilerinin yayımlandığı entegre faaliyet raporu ile paylaşmaktadır. YKB, 2016'dan beri CDP raporları yayınlıyor.

Yapı Kredi Bankası'nda bir Yönetim Kurulu Üyesi'nce başkanlığı yapılan Sürdürülebilirlik Komitesi, sürdürülebilirlik konularında en yüksek düzey yönetim organdır. Komite'nin sorumluluk alanları:

- İş süreçlerine sürdürülebilirliği entegre etmek ve bunu denetlemek
- YKB'nin sürdürülebilirlik performansını düzenli olarak ölçmek ve yönlendirmek

- Salım azaltımlarına dair strateji oluşturup hedef tanımlamak

Komite'nin daimi üyeleri arasında bir Yönetim Kurulu Üyesi (Komite Başkanı) ve 11 üst düzey yönetici yer almaktadır. Komite yılda 4 kez toplanmakta ve İcra Kurulu ile Yönetim Kurulu'na raporlama yapmaktadır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

YKB, yeni kömürlü termik santral ve kömür madencilik tesisleriyle alakalı tüm kredi başvurularını reddedeceğini 2021 yılında ilan etti³³. YKB'de, 10 milyon USD'nin üstünde tüm yeni yatırımların potansiyel ESG riski Çevresel ve Sosyal Risk Değerlendirmesi sistemi kapsamında değerlendirilir.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Koç Grubu'nun bir parçası olan YKB, 2050'de net sıfır olma hedefini Koç Grubu'yla uyumlu olarak taahhüt etmektedir. Ana hissedarı Koç Holding'in Karbon Dönüşüm Programı çerçevesinde başlattığı projeye, kredi portföyünden kaynaklanan emisyonları hesaplamış ve bu emisyonlara yönelik azaltım hedefi belirlemek üzerine çalışmalarına devam etmektedir. Bu hedefler doğrultusunda da kredi portföyünün dönüşümüne yönelik stratejisini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yapı Kredi, 2021 yılının Temmuz ayında Bilim Temelli Hedefler Girişimi'nin (Science Based

Targets Initiative) 1,5 °C'ye Yönelik İş Hedefleri (Business Ambition for 1.5°C) platformuna katılarak küresel ısınmayı 1,5 °C ile sınırlayacak emisyon azaltım hedeflerini belirlemeye yönelik taahhütte bulunan ilk Türk şirketi oldu.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Yapı Kredi 2021 yılında, Kapsam 1 ve Kapsam 2 mutlak karbon emisyonlarını (2019 baz yılına göre) 2030'a kadar %76, 2035'e kadar %100 azaltma hedefi için çalışmalara başlamıştır. Karbon nötr olma hedef yılı operasyonel faaliyetlerden kaynaklı emisyonlar için 2022'dir.

YKB, 2021 yılında tüm hizmet noktalarında ortaya çıkan toplam elektrik ihtiyacının 33.668 MWh'ını yenilenebilir enerji kaynaklarından temin ederek yaklaşık 16 bin ton CO2 e azaltımı sağlamıştır. Ayrıca, enerji verimli aydınlatma sistemlerine geçiş ve enerji verimliliği uygulamaları ile 869 ton CO2 tasarrufu elde etmiştir.

Temiz Enerji Yatırımları

Yapı Kredi'nin yenilenebilir enerji finansman hacmi 2021 yıl sonu itibarıyla 1,9 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiş ve yenilenebilir enerji projeleri, proje finansman enerji portföyünün %42'sini oluşturmuştur.

YKB, sürdürülebilirlik bağlantılı krediler, yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği kredileri, Temiz Enerji Değişken Fonu, Doğa Dostu Mortgage ve Doğa Dostu Taşıtlar kredileri gibi ürün ve hizmetlerle finansal çözümler sunmaktadır.

Yapı Kredi Leasing, Arçelik Solar Enerji ile sektörde bir ilke imza atarak gerçekleştirdiği iş birliği kapsamında tüketicilere çatı üstü güneş enerji sistemlerini 18 aya varan taksitle satın alma olanağı sunmuştur. 2021 sonu itibarıyla, Yapı Kredi Leasing aracılığıyla kurulan toplam finanse edilmiş yenilenebilir enerji yatırımları 563 mwh kurulu güce erişti.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

2020'de Banka'nın CDP İklim Değişikliği Programı notu "B" idi ve Sustainalytics'ten "17.1 - Düşük ESG Riski" notu aldı.³⁴

YKB 2014'ten beri "BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde" ve 2017'den beri de "FTSE4Good Gelişmekte Olan Piyasalar Endeksi"nde.

Yapı Kredi, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin UNEP FI Sorumlu Bankacılık Prensipleri'nin (PRB) kurucu imzacılarından.

Kamu Bankaları

Türkiye Halk Bankası (Halkbank)

Halkbank, 1938'de kuruldu. Hâlihazırda hisse-
lerinin çoğunluğu Türkiye Varlık Fonu'na ait
(%87,7).

2021 yılında 23.379'dan fazla çalışanı ve 1028
şubesiyle 1,5 milyar TL net kâr etti ve özvar-
lık kârlılık oranı %3,5, varlık büyüklüğü yaklaşık
901,2 milyar TL idi³⁵ ve müşterilerine sağladığı
net krediler 730,5 milyar TL idi.

Halkbank, 2013'ten beri CDP raporları, 2014'ten
beri karbon ayak izi raporları olmak üzere yıllık
sürdürülebilirlik raporları yayınlıyor.

Banka'nın sürdürülebilirlik çabalarını şeffaf bir
yaklaşımla yönetmek için Sürdürülebilirlik Ko-
mitesi kuruldu. Sürdürülebilirlik Komitesi, Yö-
netim Kurulu'nun bir alt yapısı ve Halkbank'ın
sürdürülebilirliğe dair öncelik ve çalışmalarını
koordine ediyor.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Banka daha çok KOBİ ve tüketici kredilerine
yöneldiği için, kredi portföyünün %7'si enerji

projelerinde kullanıldı. Fosil yakıt varlık/yatırım-
larına dair özel bilgi ve Banka'nın bunlara dair
politikasına yönelik bir bilgiye ulaşamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Halkbank, Birleşmiş Milletler Net-Sıfır Banka-
cılık Birliği'ne (UN NZBA) katıldı. Birlik'le işbirliği
kapsamında tüm kredi ve yatırım portföyünü
2050 yılına kadar net sıfır emisyon hedefiyle
uyumlu hale getirme taahhüdü verdi.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

2021'de bankanın toplam operasyonlarından
812 ton CO2 salımı hesaplandı ve PAS 2060
standartlarında karbon kredisi satın alınarak
sıfırlandı. Efektif olarak, banka 2021 sonunda
karbon nötr oldu.

Temiz Enerji Yatırımları

2021 yılında toplam 301,49 MW kurulu güce
sahip 25 yenilenebilir santral projesine 654
milyon TL kaynak sağlanmıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Halkbank, 2012'den bu yana CDP İklim Deği-
şikliği'ne uygun raporlarını kamuoyuyla payla-
şıyor. 2021 notu "B" idi.

2021'de Halkbank, Sustainalytics'ten "36,5 -
Yüksek ESG Riski" notu aldı.³⁶

Türkiye Vakıflar Bankası (Vakıfbank)

Vakıfbank, 1954'te kuruldu ve hâlihazırda hisselerinin çoğunluğu Türkiye Varlık Fonu'na ait (%64,8).

2021 sonu itibarıyla Vakıfbank'ın toplam varlığı 1 trilyon 7,2 milyar TL. 16.754³⁷ çalışanı ve 937³⁸ şubesi ile Vakıfbank, toplam 5 milyar 198 milyon TL net kâr etti ve müşterilerine sağladığı toplam net kredi 573,8 milyar TL idi.

Vakıfbank ilk sürdürülebilirlik raporunu 2016'da yayınladı. Vakıfbank'da, sürdürülebilirliğin karar verme sürecine dahil edilmesi ve idaresi, Sürdürülebilirlik Komitesi'nin görevidir. Sürdürülebilirlik Komitesi Genel Müdür başkanlığındadır ve bir bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi, 8 Genel Müdür Yardımcısı ve ilgili birimlerden 5 Müdür'den oluşur.

20 Milyon USD'nin üzerindeki bir taleple gelen tüm proje finansman kredi başvuruları, kredi verme karar mekanizmasının kredi değerlendirme evresinde Çevresel ve Sosyal Risk İdare Sistemi süreci kapsamına girerler.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

2020 sonu itibarıyla, çimento, enerji ve demir çelik sektörlerine verilen kredilerin nakit kar-

şılığı 16 milyar TL ve ticari kredi portföyünün %5,14'ünü teşkil ediyor. Fosil yakıt varlık/yatırımlarına dair özel bilgi ve Banka'nın bunlara dair politikasına yönelik bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

2020'de Vakıfbank temiz enerji kaynaklarından üretilmiş 55.000 Karbon Birimi satın aldı ve 2019 için hesaplanan salımlarından fazlasını ofset'liyerek karbon negatif bir şirket oldu.

Temiz enerji Yatırımları

2019'da, Vakıfbank 37 yenilenebilir enerji projesine 1,3 milyar TL mâli destek sağladı. 2020'de ise 2,1 milyar TL'na tekabül eden 28 yenilenebilir enerji projesine mali destek sağlandı.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Vakıfbank, 2015'ten beri CDP İklim Değişikliği'ne uygun raporlarını kamuoyuyla paylaşmış durumda. 2021 notu "B" idi.

2021'de Vakıfbank, Sustainalytics'ten "19,8 - Düşük ESG Riski" notu aldı.³⁹

Ziraat Bankası

Ziraat Bankası, 1863'te ilk ulusal banka olarak kuruldu. Ziraat Bankası Türkiye'deki en büyük banka ve hisseleri Türkiye Varlık Fonu'na ait (100%).

2021 Sonu itibarıyla, 24.607'den fazla çalışanı ve 1,752⁴⁰ şubesiyle 6,29 milyar TL net kâr etti. Özvarlıklar kârlılık oranı %6,9⁴¹ ve varlık büyüklüğü 1 trilyon 371 milyar TL idi.⁴² Müşterilerine sağladığı net kredi toplamı 763 milyar TL oldu. Banka, 2013'ten beri Sürdürülebilirlik Raporu yayınlıyor. 2019'dan başlayarak Sürdürülebilirlik Raporu Yıllık Rapor ile birleştirilmiş durumda.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Ziraat Bankası her ne kadar kredi değerlendirme sürecinde çevreye özel ilgi gösterildiğini ifade etse de, fosil yakıt varlık/yatırımlarına dair özel bilgi ve Banka'nın bunlara dair politikasına yönelik bir bilgiye ulaşamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Bilgiye ulaşamamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Ziraat Bankası, henüz CDP ve Sustainalytics tarafından değerlendirilmeye tabi tutulmamıştır. ESG veya benzer bir not mevcut değildir.

Yatırım Bankaları

Türk Eximbank

Türk Eximbank, 1987’de devlet mülkiyetli bir yatırım bankası olarak Türkiye ihracat sektörünü desteklemek amacıyla kuruldu. Banka, Türkiye’nin ihracat kredi ajansıdır ve 2020 sonu itibarıyla toplam varlığı 204,23 milyar TL’dir. 3 bölgesel ofis altında 20⁴³ şubesiyle, Eximbank 1,51 milyar TL net kâr etti ve müşterilerine sağladığı toplam net kredi miktarı 178,25 milyar TL oldu (ihracatlar için 17,14 milyar USD ülke risk sigortası dahil olmak üzere 45,64 milyar USD).

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Bilgiye ulaşılamamıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

2021’de Türk Eximbank, Sustainalytics’ten “13,7 - Düşük ESG Riski” notu aldı⁴⁴. CDP derecelendirmesi bulunmamaktadır.

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası (TKYB)

Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası 1975'te kuruldu. Banka 2021 yılında 501,8 milyon kâr etti ve yaklaşık 28 milyar TL varlık büyüklüğüne ulaştı.⁴⁵ Müşterilerine sağladığı toplam net kredi toplamı 2021 yılında 20,25 milyar TL idi.

Banka, ayrı bir "Sürdürülebilirlik Raporu" yayınlamıyor; sürdürülebilirlik performansını Entegre Rapor ile sunuyor.

2020 yılında oluşturulan Sürdürülebilirlik Komitesi'nin başkanlığını Genel Müdür üstlenmekte, yönlendirme ve gözetim görevlerinin daha etkin bir şekilde yürütülebilmesi için bağımsız bir Yönetim Kurulu Üyesi de yer almaktadır.

Fosil Yakıt Varlıkları/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Net Sıfır için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

Bilgiye ulaşılamamıştır.

Temiz Enerji Yatırımları

Banka tarafından farklı uluslararası finans kuruluşlarından aşağıdaki fonlar temin edilmiştir:

- Japon Uluslararası İşbirliği Bankası (JBIC) ile GREEN III başlığı altında 170 milyon USD tutarında kredi anlaşması imzalamıştır.
- Asya Altyapı Yatırım Bankası ile 2019'da imzalanan kredi anlaşmasına ilave olarak 2021 yılında imzalanan Ek Finansman Anlaşması ile de yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği projelerinin finansmanı için 100 milyon USD finansman sağlanmıştır.
- Dünya Bankası ile jeotermal enerji projelerinin finansmanında kullanılmak üzere 150 milyon USD tutarında kredi anlaşması Aralık 2021'de imzalanmıştır.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

Banka 2016'dan beri CDP İklim Değişikliği Programı'na rapor veriyor ve 2021 notu "B" idi. 2021'de TKYB, Sustainalytics'ten "11 - Düşük ESG Riski" notu aldı.

TKYB, Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin (UNEP FI) Sorumlu Bankacılık Prensipleri'nin (PRB) kurucu imzacısıdır ve UNEP FI Çalışma Gruplarına katılım sağlamaktadır.

Banka, Türkiye'de Uluslararası Finans Kurumu (IFC) öncülüğündeki Etki Yönetimi Çalışma Prensipleri'ni imzalayan ilk kurum olmuştur.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası (TSKB)

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası 1950'de kuruldu, 361 çalışan ve 2 şube⁴⁶ ile 2021 yılında 1,09 milyar net kâr ve %16,7 özvarlık kârlılık oranı elde etti. 84,1 milyar TL varlık büyüklüğü⁴⁷ ve müşterilerine sağladığı toplam kredi 63,9 milyar TL idi.

TSKB ilk sürdürülebilirlik raporunu 2009'da yayınladı. 2013'te, Banka, GRI A+ sertifikasyonuna hak kazandıran bir sürdürülebilirlik raporu yayınladı. 2015'ten beri sürdürülebilirlik raporları GRI G4 formatında yayınlanıyor. 2016'dan beri TSKB, mâli ve sürdürülebilirlik performansını Entegre Rapor ile paylaşıyor.

Banka dahilindeki tüm sürdürülebilirlik çalışmaları 2014'te kurulmuş olan ve 2021'den bu yana 3 Yönetim Kurulu üyesi, Genel Müdür ve 2 Genel Müdür Yardımcısı'ndan oluşan Sürdürülebilirlik Komitesi'nce idare ediliyor.

Komite, sürdürülebilirlik stratejisi vizyonu ve hedefleri ile uyumlu şekilde oluşturulan faaliyetler ve iş planlarının koordinasyonundan sorumlu. Banka Genel Müdürü'nün de komite üyesi olarak katılımıyla, Sürdürülebilirlik Komitesi tüm hedef ve stratejileri makro bir perspektifle idare edecek bir yapıya dönüştü.

Fosil Yakıt Varlık/Yatırımlarıyla Etkileşim Seviyesi

TSKB, İklim Değişikliği ile Mücadele ve Uyum Politikası uyarınca yeni kurulacak kömür yakıtlı termik santral ve elektrik üretim amaçlı kömür madenciliği yatırımlarını finanse etmeyeceğini beyan eder.

Net Sıfır için Hedef Tarih

2023 sonu itibarıyla, Kredi Riski Değerlendirme Aracı'nı kullanarak Banka'nın kredi portföyünün Sıfır Emisyon'u başarmak üzere fosil yakıtlardan çıkışı için tarih ilan etmesi bekleniyor.

Karbon Ayak İzi ve Karbon Nötr için Hedef Tarih

TSKB, 2009'dan beri Kapsam 2 salımlarını tamamen yenilenebilir enerji kullanarak ofset ediyor ve bu uygulamayı sürdürecektir. Kapsam1 ve Kapsam3 salımları ise 2020 yılında Altın Standart sertifikasyonu olan bir Rüzgar Enerji Santralinden alınan karbon kredileri ile sıfırlandı.

Temiz Enerji Yatırımları

Özellikle son 20 sene içinde, Banka çevre sürdürülebilirlik projelerini önceliklendirdi ve yaklaşık 400 yenilenebilir enerji santrali ile 150 enerji ve kaynak tasarrufu projesini destekledi. TSKB'nin desteklemiş olduğu yenilenebilir enerji projeleri 8.239 MW ile Türkiye'nin bugün bu alanda kurulu gücünün %15'ine tekabül ediyor.

Sürdürülebilirlik temalı kredilerin toplam kredi

portföyündeki oranı %74 ve Yenilenebilir Enerji, Enerji Verimliliği, Kaynak Verimliliği ve Çevre-odaklı kredilerin 2018, 2019 ve 2020 yılları için payları %49, %50 ve %53.

2010'da imzalanan Birleşmiş Milletler Küresel Mutabakatı'nda (UN Global Compact) sıralanan Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında; TSKB, 2021 ile 2030 arasında, 8 milyar USD S finansman sağlamayı planlıyor; bunun 3,5 milyar USD'sini 2021 ile 2025 arası için planlanıyor.

ESG ve Benzer Derecelendirmeler

TSKB karbon nötr bankacılık uygulamasını 2008'de başlattı ve ilk CDP İklim Değişikliği Raporunu 2013'te yayınladı. Banka tüm CDP

raporlarını kamuoyuyla paylaşıyor ve notları "C" ile "B" arasında değişkenlik gösteriyor. 2021 notu "B" idi.

2021 yılında TSKB, Sustainalytics'ten "13.6 - Düşük ESG Riski" notu aldı.⁴⁸

2015'te IDFC İklim Deklerasyonu'na ve 2019'da Birleşmiş Milletler Çevre Programı Finans Girişimi'nin (UNEP FI) Sorumlu Bankacılık Prensipleri'ne (PRB) kurucu imzacı oldu. Aynı yıl Bilim Temelli Hedefler Girişimi'ne (SBTi) imzacı oldu. 2020'deki Finance in Common Zirvesi'nde Sürdürülebilir ve Dirençli Küresel İyileşme ve Biyo-çeşitlilik Deklerasyonu'na (Sustainable and Resilient Global Recovery and Biodiversity Declarations) imzacı oldu.

Sonuç

İklim değişikliğinin bugünün değil yarınların konusu olarak görülmesi ve yalnızca belirli sektörleri ya da toplulukları etkileyeceğini düşünülmesi konunun önemine zaman zaman gölge düşürebiliyor. Ancak iklim değişikliği, -düşünülenin aksine- sadece belli bir sektörü ya da topluluğu değil hem her bir bireyi hem de tüm sektörlerin iş yapış pratiklerini etkileyecek potansiyele sahip. Finans sektörü ise başta iklim dostu olmayan yatırımların finanse edilmemesi ve iklim dostu yatırımların artırılması üzere bu çok katmanlı konunun ele alınmasında kritik bir rol oynamaktadır ve oynamaya devam edecektir. Dolayısıyla finans sektörünün iklim değişikliği karşısında hangi belli başlı konuları önceliklendireceğini ve iş yapış pratiklerini değiştireceğini -bu değişiklikten zarar görme riski bulunan toplulukları da dikkate alarak- iyi analiz etmesi ve geç olmadan harekete geçmesi kritik derecede önemlidir.

Türkiye'nin en büyük 17 bankasının iklim uygulamalarına ilişkin bu rapor, Türk bankacılık sektörünün iklim değişikliğinin yarattığı riski tam olarak ele almak için daha kat etmesi gereken çok yol olduğunu gösteriyor.

Her ne kadar 17 banka arasından 8 banka, yeni kömür projelerini finanse etmeyeceklerine dair açıklama yapmış olsa da halen daha bu yönde açıklama yapmamış bankaların bulunması dikkat çekmektedir. Bankaların neredeyse yarısının "karbon nötr" ve/veya "net sıfır"

olma hedef tarihine ilişkin bilgiye, hedef tarih paylaşan bankaların ise uzun vadeli bu hedeflerini destekleyici kısa vadeli planlamalarının bilgisine ulaşamamıştır. Diğer yandan hemen hemen her bankada farklı isimler altında kurulmuş olan "Sürdürülebilirlik Komite"leri bu alanda çalışmalarını gayretle sürdürürlerken, bankalarca hazırlanan sürdürülebilirlik raporlarının ve/veya bilgilendirmelerin yeknesak olmaması ve farklı metriklere göre hazırlanmış dikkat çekiyor. Bu durum da atılan adımların sektörel olmaktan ziyade kurumlar özelinde kalmasına neden oluyor. Aynı zamanda yayınlanan raporların ve/veya yapılan bilgilendirmelerin denetiminin nasıl yapıldığına dair ise yeterli veri bulunmuyor.

Karbon ayak izi ve yenilenebilir enerji yatırımları konularında hedef açıklayan bankaların ise bu hedeflerini bilim temelli bir yaklaşıma uygun olarak, kısa vadeli, ölçülebilir ve her şeyi kapsayan planlarla desteklemediği görülüyor.

Bu konularda farkındalık yaratmak amacıyla 350 Türkiye olarak 2022 Mart ayında bankaların kömür finansmanını durdurmalarına yönelik olarak "Dumansız Para Sahası" kampanyasını başlattık. Bankalardan ilk ve acil talebimiz; başta kömür olmak üzere fosil yakıtlara yönelik yatırımların finansmanında yer almayacaklarını duyurmalarıdır.

Bunun ardından eğer varsa mevcut fosil yakıt yatırımlarının sonlandırmalarını, sıfır salım için hedef tarihlerini ilan etmelerini ve hem uzun hem kısa vadeli tüm planlarını ölçülebilir ve denetlenebilir olarak açıklamalarını bekliyoruz.

Yeni Kömür Projelerini Kredilendirmeyeceklerini Açıklayan Bankalar

Akbank

Garanti BBVA

HSBC Grup

ING Grup

İş Bankası

QNB Finansbank

Yapı Kredi Bankası

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası

Net Sıfır ve/veye Karbon Nötr Hedefleri

Banka Adı	Net Sıfır Hedefi	Karbon Nötr Hedefi
Akbank	2050	2025 (operasyonel salımlarda)
DenizBank	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Garanti BBVA	2050	Karbon nötr'dür.
HSBC	2050	2030
ICBC	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
ING	2050	Bilgiye ulaşılamamıştır.
İş Bankası	2050	2035
Şekerbank	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
QNB Finansbank	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Türk Ekonomi Bankası	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Yapı Kredi Bankası	2050	2022 (Operasyonel faaliyetlerden kaynaklı emisyonlar için)
Halkbank	2050	Karbon nötr'dür.
Vakıfbank	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Karbon nötr'dür.
Ziraat Bankası	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Türk Eximbank	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası	Bilgiye ulaşılamamıştır.	Bilgiye ulaşılamamıştır.
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası	Tarih ilan edilmesi bekleniyor.	Karbon nötr'dür.

Kaynakça

- ¹ 30 Eylül 2021 itibarıyla. Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği
- ² Mart 2022 itibarıyla
- ³ <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/ak-bank-sendikasyonunu-yuzde-100-un-uzerinde-yeniledi/664022>
- ⁴ 1,7 milyar USD
- ⁵ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ⁶ 2021 sonu itibarıyla
- ⁷ Mart 2021 sonu itibarıyla
- ⁸ <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/garanti-bbva-komuru-finanse-etmeyecek/663398>
- ⁹ ESIAM: Environmental & Social Impact Assessment Model - Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme Modeli (ÇSED)
- ¹⁰ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ¹¹ 2021 sonu itibarıyla
- ¹² Mart 2022 sonu itibarıyla
- ¹³ 2021 sonu itibarıyla
- ¹⁴ 2021 sonu itibarıyla
- ¹⁵ 2021 sonu itibarıyla
- ¹⁶ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ¹⁷ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ¹⁸ <https://www.isbank.com.tr/en/about-us/our-policies>
- ¹⁹ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ²⁰ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ²¹ 2021 sonu itibarıyla
- ²² 2021 sonu itibarıyla
- ²³ 2021 sonu itibarıyla
- ²⁴ 2021 sonu itibarıyla
- ²⁵ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ²⁶ <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/qnb-finansbank-surdurulebilirlik-yolculuguna-cocuklarla-devam-ediyor/673333>
- ²⁷ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ²⁸ 2021 sonu itibarıyla
- ²⁹ 2021 sonu itibarıyla
- ³⁰ 2021 sonu itibarıyla
- ³¹ Ortalama maddi özkaynak kârlılık oranı
- ³² Mart 2022 sonu itibarıyla
- ³³ <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/yapi-kredi-komur-yakitli-termik-santralleri-ve-komur-madenciligini-finanse-etmeyecek/665254>
- ³⁴ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ³⁵ 2021 sonu itibarıyla
- ³⁶ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ³⁷ 2021 sonu itibarıyla
- ³⁸ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ³⁹ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ⁴⁰ 2021 sonu itibarıyla
- ⁴¹ Ortalama toplam varlık ve ortalama hissedarlar sermayesi haftalık ortalamaları temsil eder
- ⁴² 2021 sonu itibarıyla
- ⁴³ 2021 sonu itibarıyla
- ⁴⁴ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics
- ⁴⁵ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ⁴⁶ 2021 sonu itibarıyla
- ⁴⁷ Mart 2022 sonu itibarıyla
- ⁴⁸ Şirket ESG Risk Derecelendirmeleri - Sustainalytics

←350

Türkiye'deki Bankaların İklim Değişikliğine Yaklaşımı raporu
Serhat Cantopal'ın katkılarıyla hazırlanmıştır.

Araştırma Tarihi: Haziran 2022

350turkiye.org